10-мĕш çул тухать. Хакĕ 20 пус.

1943
ОКТЯБРЬ
13
ЮНКУН
204(6441) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

Чăваш Коммуни

Колхозсемпе совхозсенче выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленмелли мерăсем çинчен

ЧĂВАШ АССР ХАЛĂХ КОМИССАРĔСЕН СОВЕЧĔПЕ ВКП(б) ЧĂВАШ ОБКОМĔН БЮРОВĔ ЙЫШĂННĂ

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ çапла шутлаççĕ: республикăри чылай районсемпе колхозсенче выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленес ĕç çителĕксĕр пулса пырать. Нумай колхозсенче тата хăшпĕр совхозсенче те выльăх апачĕ пухса хатĕрлемелли плана халь те тултарман, выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçармалли çуртсене юсаман, ăшă тытмалла туман, унта кирлĕ япаласем туса лартман. Колхозсемпе совхозсенче выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарма хатĕрленес ĕç çапла пынипе пула выльăх-чĕрлĕх, уйрăмах та çамрăк выльăхсем, нумай вилме пултараççĕ, вĕсен тухăçлăхĕ чакма пултарать, выльăх апачĕ нумай ытлашши пĕтме пултарать. Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Чăваш Обкомĕн бюровĕ **çапла йышăнаççĕ:**

1. Чăваш АССР Наркомземне, райисполкомсене, ВКП(б) райкомĕсене тата совхозсен директорĕсене çак ĕçсене тума хушас: шултăра тата сĕтеклĕ выльăх апатне пухса хатĕрлемелли государство планне кашни колхозра тата кашни колхозпа совхозра мĕнле пурнăçланине тата вĕсене мĕнле пăхса усранине тĕрĕслесе тухмалла. Выльăх апачĕ пухса хатĕрлемелли плана тултарман колхозсемпе совхозсенче çитмен апата халех хатĕрлеме тытăнмалла, çак ĕçе тума колхозниксене тата совхозсенчи рабочисене çителĕклĕ таран уйăрмалла. Çулман çарансене çулса, тĕрлĕ курăксене пухса, уйхирсенчи мĕнпур улăма, арпасене пухса илсе, выльăхсем валли çителĕклĕ таран шултăра апат хатĕрлемелле тата вĕсене лайăх сыхласа усрамалла. Силос хывнă çĕрте тымар-çимĕçсен çеçкипе, купăста çулçисемпе тата ытти курăксемпе усă курмалла. СССР Совнаркомĕ 1941 çулти майăн 29-мĕшĕнче йышăннă постановленире кăтартнă пек кашни выльăх пуçне апат хатĕрлемелли нормăсем тăрăх выльăх апачĕ хатĕрлемелли плана кашни колхозăн тата совхозăн пĕр çăмахсăр пурнăçа кĕртмелле тăвас пулать.

2. Райисполкомсемпе ВКП(б) райкомĕсене колхозсемпе совхозсенче мĕнпур выльăх апатне учета илсе приходласа хурассине, вĕсене актсем çырса кладовщика е ферма заведующине турттарса е виçсе парассине организацилеме тата çак пĕтĕм ĕçе октябрĕн 20-мĕшĕнчен кая юлмасăр туса пĕтерме хушас. Колхозсемпе совхозсенче пĕтĕм хĕллехи тапхăр валли кашни уйăхра мĕн чухлĕ выльăх апачĕ расходламалли нормăсемпе плансене çирĕплетмелле, выльăх апачĕпе тĕрĕс усă курнине контроллесе тăрас ответлăха колхозсенче вĕсен председателĕсем çине, совхозсенче вĕсен директорĕсем çине хумалла.

3. Шывшур тата хĕллехи çил-тăвăлла çанталăк вăхăтĕнче çитерме фермăсем патне çулталăкри нормăн пĕр виççĕмĕш пайĕнчен кая мар выльăх апачĕ турттарса пырса хумалла, çав апата кĕркунне расходлама чармалла. Выльăх-чĕрлĕх фермисем патне апат турттарнă çĕрте, лашасем çитмеççĕ пулсан, колхоз фермисенчи ĕнесемпе, çавăн пекех тата колхозниксен ĕнисемпе ĕçлемелле.

4. СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) 1943 çулхи апрелĕн 13-мĕшĕнче йышăннă постановленине пурнăçа кĕртсе, колхозсенче выльăх-чĕрлĕх фермисен работникĕсем ĕçленĕ участоксенче, пухса илнĕ пĕтĕм тымар-çимĕçсемпе çĕрулмине выльăхсене тăрантарма уйăрса хумалла. Фермăсем çумĕнчи участоксенче тымар-çимĕçсемпе çĕрулмине выльăх апачĕ валли пăхса ÿстернĕ çĕрте ĕçленĕ выльăх-чĕрлĕх фермин работникĕсене, ĕçкунĕсем çырса панисĕр пуçне, çав участоксенче планран ирттерсе пухса илнĕ çимĕçĕн пĕр виççĕмĕш пайне уйăрса памалла.

5. Райисполкомсемпе ВКП(б) райкомĕсене колхозсенче тата совхозсенче выльăх-чĕрлĕх çурчĕсене çĕнĕрен тăвас, юсас, ăшă тытакан тăвас тата ытти ĕçсене вĕçлемелли срoксене палăртма хушас; вăл срoксене палăртнă чухне çакна шута илмелле: пĕтĕм район выльăх-чĕрлĕх çурчĕсене октябрĕн 25-мĕшĕ тĕлне пĕтĕмĕшпех йĕркелесе çитермелле. Выльăх витисем юсакан е çĕнĕрен тăвакан бригадăсем халичченех организациленмен пулсан, ун пек колхозсенче вăл бригадăсене халех организацилемелле. Çав бригадăсен ĕçне çирĕппĕн шута илсе пымалла тăвас пулать.

6. Колхозсемпе совхозсенче шыв хуçалăхĕ мĕнлине тĕрĕслесе тухмалла, пĕвесемпе çăлсене йĕркене кĕртмелле, кирлĕ çĕрте çĕнĕ çăлсем алтмалла тата выльăх витисенче хăйсенчех шыв пулăр тесе тивĕçлĕ мерăсем йышăнмалла;

7. Кĕркунне колхозсен фермисене контрактациленĕ çамрăк выльăхсем чылай хутшăнассине тата колхозри выльăх-чĕрлĕхсем хăйсем те ĕрчессине шута илсе, çав çамрăк выльăхсене сыхласа усрасси çине уйрăмăнах тимлĕн çавăрăнса пăхмалла, вĕсене ÿснĕ выльăхсенчен уйăрса, типĕ те ăшă çуртсенче тата лайăх тăрантарса тытса усрамалла.

8. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен работниксене суйласа илес тата яланлăха çирĕплетсе хăварас ыйту çине Чăваш АССР Наркомземĕ тата районсен хăшпĕр руководителĕсемпе колхозсен председателĕсем çителĕксĕр çавăрăнса пăхнине палăртса, Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ вĕсене çапла тума хушаççĕ: колхозсемпе совхозсен фермисенче пуринче те тивĕçлĕ кадрсем: ферма заведующийĕсем, выльăхсене пăхакансем, конюхсем, сыснасене пăхакансем, ĕне сăвакансем, сурăхсене пăхакансем тата ытти работниксем пĕтĕмĕшпех çителĕклĕ пулччăр тесе тивĕçлĕ мерăсем йышăнмалла.

9. Республикăри нумай колхозсенче, уйрăмăнах Кувакино, Пăрачкав, Шăмăршă, Елчĕк, Тăвай, Çĕмĕрле, Хĕрлĕ Чутай, Улатăр районĕсенче лашасем нумай вилсе пĕтнĕ. Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ çакна пачах та тÿсме çук тесе шутлаççĕ. Лашасене ĕлĕкхинчен нумай ытларах ĕçлеттермелле пулнине асра тытса вĕсене лайăхрах пăхса, лайăхрах тăрантарса усрас вырăнне, çÿлте асăннă районсенчи исполкомсемпе ВКП(б) райкомĕсем СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) 1943 çулхи майăн 12-мĕшĕнче «Колхозсемпе совхозсенче лашасен хисепне ÿстермелли тата вĕсене пăхса усрас ĕçе лайăхлатмалли мерăсем çинчен» йышăннă постановленине пурнăçа кĕртесси çине çиелтен пăхнă тата çав паха решение тивĕçлипе пурнăçа кĕртмен.

Наркомзема, райисполкомсене, ВКП(б) райкомĕсене колхозсенче лаша ĕрчетес ĕç мĕнле пулса пынине ноябрĕн 1-мĕшĕнчен кая юлмасăр тĕрĕслесе тухма хушас, СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) кăçалхи майăн 12-мĕшĕнче йышăннă постановленине тата Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ кăçалхи майăн 28-мĕшĕнче йышăннă постановление тивĕçлипе пурнăçа кĕртмелле тума хушас.

10. Лашасемпе ĕçлеме вĕсене уйрăм колхозниксем çумне çирĕплетсе памалла, колхозсемпе совхозсенче лашасене пăхса усрас тата вĕсемпе усă курас ĕçри обезличкăна пĕтермелле. Çакăн пек йĕрке тăвас: лашасене кирек мĕнле ĕçе ямалла пулсан, вăл лашасене çирĕплетсе панă колхозниксемпе совхоз рабочийĕсем кăна вĕсемпе ĕçлеме пултараççĕ; çав лашасемпе ĕçлемешкĕн урăх çынсене яма колхоз председателĕсĕр, совхозри ферма управляющийĕсĕр е совхоз директорĕсĕр пуçне урăх никам та пултараймасть.

Хăшпĕр колхозниксемпе совхозсен рабочийĕсем колхозпа совхозăн лашисене типтерсĕр тыткаланипе пулкалать, вĕсем лашасене ытлашши йывăр ĕçлеттереççĕ, ут-таврашĕсене юсавлă тытмаççĕ, лашасене вăхăтра шăварса апат памаççĕ тата çÿренĕ чухне вĕсене патакпа хĕнеççĕ. Çакна шута илсе, Совнаркомпа ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ райисполкомсемпе ВКП(б) райкомĕсене колхозсенче тата совхозсенче лашасемпе усă курас ĕçре çирĕп йĕрке тума хушаççĕ, колхозниксемпе совхозсен рабочийĕсем хушшинче çак тĕлĕшпе ăнлантару ĕçне анлăн организацилемелле тата лашасене типтерсĕр тыткаланине хирĕç татăклă кĕрешÿ пуçарса ямалла.

Колхозсемпе совхозсенче пуринче те, СССР Совнаркомĕ 1941 çулхи майăн 29-мĕшĕнче йышăннă постановленире кăтартнă нормăсем тăрăх, мĕнпур лашасем валли кирлĕ чухлĕ лайăх пахалăхлă утă, пуринчен малтан акса ÿстернĕ утă уйăрса хумалла; государствăна обязательнăй йĕркепе тĕштырă памалли плана тултарнă хыççăн тата вăрлăх фончĕсене хывнă хыççăн, фураж фондне лашасем валли кирлĕ чухлĕ тĕштырă хывса хăвармалла, лашасем валли уйăрнă утăпа тĕштырра ытти выльăхсене пама чармалла.

Пĕтĕ кĕсресем хăм пăрахни ан пултăр тесе, вĕсене йывăр ĕçсенче ĕçлеттерме чармалла. Кăçалхи ноябрĕн 1-мĕшĕнчен кая юлмасăр, çирĕплетнĕ йĕркесем тăрăх, пĕтĕ кĕсресене сыхласа усрамалли свидетельствăсене памалла. Пĕтĕ кĕсресене асăрханса тытса усрамалла, уйрăмăнах кĕркуннехи тата çуркуннехи шывшур вăхăтĕнче вĕсене типтерлĕн тыткаламалла.

11. Выльăх-чĕрлĕхсем тата уйрăмах лашасем хушшинче çĕнĕ чир-чĕрсем пуçланса каймалла мар тăвас шутпа, халĕ саралнă чир-чĕрсене пĕтерес шутпа, Наркомзема Малов юлташа, райисполкомсемпе ВКП(б) райкомĕсене ветеринари тата санитари енĕпе çакăн пек ĕçсем туса ирттерме хушас:

а) колхозсемпе совхозсенче выльăхсене пурне те ветеринари енĕпе пăхса тухмалла, вĕсене витесенче хупса усрама тытăниччен тĕрлĕ чир-чĕрген сыхатмалла;

б) кăçалхи октябрĕн 15-мĕшĕпе 25-мĕшĕ хушшинче колхозсемпе совхозсенче пуринче те выльăх-чĕрлĕх çурт-йĕрĕсене пĕтĕмĕшпех тасатса дезинфекци туса ирттермелле;

в) выльăхсем ерекен чирпе чирленĕ колхозсенче карантина пăхăнса тăнине çирĕппĕн тĕрĕслесе пымалла;

г) ветеринари лечебницисемпе колхозсене ветмедикаментсем тата ытти ветеринари инструменчĕсем тупса парас тĕлĕшпе васкавлă мерăсем йышăнмалла;

д) выльăхсене витере тытса усрас вăхăт пуçланиччен лашасен кĕççине пĕтĕмĕшпех пĕтермелле, çак мероприятие пурнăçа кĕртес ĕçре колхозсемпе совхозсене пулăшу памашкăн ветеринари работникĕсене çителĕклĕ чухлех мобилизацилемелле.

12. Октябрĕн 15-мĕшĕпе ноябрĕн 1-мĕшĕ хушшинче колхозсемпе совхозсем выльăхсене хĕл каçарма хатĕрленсе çитнипе çитменнине палăртас майпа государственнăй тĕрĕслÿ туса ирттерес. Çак ĕçе туса ирттерме районсене Совнаркомăн, ВКП(б) Обкомĕн тата Наркомземăн ертсе пыракан работникĕсене ярас.

13. Кашни районрах райисполкомпа ВКП(б) райкомĕн 2—3 комиссине тумалла, унта республикăри, районри работниксене, зоотехникăпа ветеринари работникĕсене кĕртмелле; тĕрĕслÿ ĕçне колхозсемпе совхозсенчи актива тата комсомолецсене явăçтармалла. Тĕрĕслÿ результачĕсем çинчен кашни колхозрах тата совхозрах актсем çырмалла, вăл актсене райисполкомра пăхса тухмалла.

Выльăх-чĕрлĕхсене хĕл каçарма выльăх-чĕрлĕх фермисем мĕнле хатĕрленнине палăртас тĕлĕшпе государственнăй тĕрĕслÿ туса ирттернĕ хыççăн, колхоз председателĕсен, ферма заведующийĕсен тата выльăх-чĕрлĕх специалисчĕсен районсенчи канашлăвĕсене ирттермелле, вăл канашлусенче тĕрĕслÿ итогĕсене сÿтсе-явмалла тата кашни колхозпа совхозра хĕле хатĕрленес ĕç мĕнле тăнине хак памалла.

14. Пилĕк кун хушшинче ВКП(б) райкомĕсемпе райисполкомсен ларăвĕнче районра выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç мĕнле пыни çинчен сÿтсе-явмалла, унта çак постановленире кăтартнă тăрăх тивĕçлĕ решенисем йышăнмалла.

15. Октябрĕн 26-мĕшĕнче районсенчи ертсе пыракан работниксен тата выльăх-чĕрлĕх специалисчĕсен республикăри канашлăвне пухас, унта выльăхсене хĕл каçарас тĕлĕшпе тумалли тата выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана тултармалли мероприятисем çинчен сÿтсе-явас.

16. Наркомзема, райисполкомсене тата ВКП(б) райкомĕсене çак постановление пурнăçа кĕртни çинчен 1943 çулхи ноябрĕн 10-мĕшĕ тĕлне Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомне отчет тăратма хушас.

Чăваш АССР Совнаркомĕн
Председателĕ А. МАТВЕЕВ.

ВКП(б) Чăваш Обкомĕн
Секретарĕ И. ЧАРЫКОВ.

Совет Информаци Бюровĕнчен

ОКТЯБРĔН 11-МĔШĔНЧИ ОПЕРАТИВНĂЙ СВОДКА

ДНЕПР шывĕн вăтам тăрăхĕнче пирĕн çарсем **ДНЕПРĂН** сылтăм енчи плацдармсене аслăлатасшăн малтанхи районсенчех çапăçнă, уйрăм участоксенче хăйсен позицийĕсене чылай лайăхлатнă.

ГОМЕЛЬ енче пирĕн çарсем **СОЖ** шывĕн сулахай енче **ГОМЕЛЬ** хули çумĕнче ларакан **НОВО БЕЛИЦА** хулипе чугун çул тĕввине тытса илнĕ, çавăн пекех тата темиçе ял йышăнса илнĕ, вăл шутра **РОМАНОВИЧИ, ЯКУБОВКА, СЕВРЮКИ** ятлă ялсене.

ВИТЕБСК енче пирĕн çарсем 40 ял ытла тытса илнĕ, вăл шутра **САМОСАДКИ, СВИРБЫ, ДОБРОМЫСЛЬ, НОВАЯ ЗЕМЛЯ, ЯНКОВЩИНА, ЛИТВИНОВО** ятлă ялсене.

Октябрĕн 10-мĕшĕнче пирĕн çарсем мĕнпур фронтсенче нимĕçсен 126 танкне персе çĕмĕрнĕ е пĕтерсе тăкнă. Сывлăшри çапăçусенче тата çÿлелле перекен артиллери тăшманăн 85 самолетне персе ÿкернĕ.

☆ ☆ ☆

Днепр шывĕн сылтăм енчи пĕр районра пĕр соединени чăсĕсем, хаярлăн çапăçса, хăйсем йышăннă плацдарма утăм хыççăн утăм аслăлатса пынă. Кун каçиччен тăшман пехоти, танксем, хăй тĕллĕн çÿрекен тупăсем тата авиаци пулăшнипе, 5 хутчен контратака тунă. Пур контратакисем те пăчланса ларнă. Çав çапăçусенче гитлеровецсене йывăр çухатусем кÿнĕ. 1.000 нимĕç салтакĕпе офицерне ытла пĕтерсе тăкнă. Пирĕн артиллеристсем тата гвардеец-минометчиксем тăшманăн 29 танкне çунтарса янă, 19 танкне персе çĕмĕрнĕ. Тепĕр районра тăшман артиллерийĕ пирĕн çарсем малалла куçнине чарма хăтланнă. Совет летчикĕсем, хăватлăн пырса çапса, нимĕçсен батарейисене пусарса лартнă. Пирĕн пехотăпа танксем атака тунă та хăйсен позицийĕсене чылай лайăхлатнă.

* * *

Гомель енче пирĕн çарсем, тăшман вăйлă хирĕç тăнине çĕмĕрсе тăкса, малалла куçнă, Ново-Белица ятлă чугун çул тĕввине тытса илнĕ. Сож шывĕн сулахай енне нимĕçсен фашистла захватчикĕсенчен тасатнă. Çав çапăçусенче пĕр соединени чăсĕсем нимĕç пехотине пĕр полка çити пĕтерсе тăкнă. Трофейăсем тытса илнĕ, вĕсен шутĕнче 16 тупă тата 4 артиллери склачĕ. Ытти участоксенче пирĕн çарсем çапăçса малалла куçса пынă, чылай ялсем тытса илнĕ.

* * *

Витебск енче пирĕн çарсем çапăçса наступлени туса пынă. Пĕр соединени чăсĕсем, çав тери хăвăртăн малалла куçса, 32 ял тытса илнĕ. 800 нимĕç салтакĕпе офицерне вĕлерсе пĕтернĕ, 2 танк тата 18 тупă пĕтерсе тăкнă. Трофейăсем тытса илнĕ. Тыткăна илнисем пур. Тепĕр участокра пирĕн çарсем, наступлени туса пырса, чылай ялсене йышăнса илнĕ, вăл шутра нимĕçсен тĕреклетнĕ пункчĕ тата ахаль çулсен паха тĕвви пулса тăракан **Добромысле** тытса илнĕ. Кун каçичченхи çапăçусенче 500 нимĕç салтакĕпе офицерне çити пĕтерсе тăкнă. 19 тупă, 86 пулемет, 8 миномет, боеприпассен 2 складне, апат-çимĕç тата çар пурлăхĕн склачĕсене тытса илнĕ.

Пирĕн çарсем нимĕçсем Германие каторгăлла ĕçе вăйпа хăваласа пыракан 40.000 мирлĕ совет çыннине ирĕке кăларнă.

Совет летчикĕсемпе зенитчикĕсем кун каçиччен нимĕçсен 39 самолетне пĕтерсе тăкнă. Гвардии подполковникĕ Родионов командир пулса ертсе пыракан летчик-истребительсем сывлăшри çапăçусенче тăшманăн 18 самолетне персе ÿкернĕ, хăйсен пĕр машини те пĕтмен.

* * *

Хура тинĕс флочĕн авиацийĕ тăшманăн пĕр портне вăйлăн пырса çапнă. Çавăн чухне бомбăсем кĕрремĕнех пырса тивнипе тăшманăн 2.000 тонна таякан судни шыва путнă. Çавăн пекех тата тăшманăн десантсем турттарса çÿрекен 11 баржипе катерне шыва путарнă. Портра тăракан ытти суднисене нумайĕшне вăйлăн сиенленĕ.

* * *

Полесье облаçĕнчи районсенчен пĕринче кĕрешекен партизансен отрячĕ октябрĕн 3-мĕшĕнче нимĕçсен хĕçпăшалпа боеприпассем турттарса пыракан обозне тапăннă. Гитлеровецсем çакна кĕтмен, çавăнпа вĕсен пысăк çухатусем тÿсме лекнĕ. Совет патриочĕсем 50 автомат, 74 винтовка тата патронсем тиенĕ 5 лав тытса илнĕ. Тепĕр отрядри партизансем пĕр уйăх хушшинче, минăсем лартса, нимĕçсен 96 автомашинине сирпĕнтерсе янă, 200 гитлеровеца çити пĕтерсе тăкнă. Тăшманăн çар эшелонне ÿпĕнтерсе янă.

* * *

Гомельтен кантăртарахра нимĕçсен 6-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи салтаксен пĕр ушкăнĕ Хĕрлĕ Çар енне куçнă. Вĕсенчен пĕри, Генрих Л., çапла каласа кăтартнă: „Хĕвелтухăç фронтĕнче мана мĕн пурĕ те пĕр кун кăна пулма тиврĕ. Октябрĕн 7-мĕшĕнче эпĕ кунта Францирен çитрĕм. Францире эпĕ Бордо районĕнчи çырансене сыхлакан 334-мĕш пехотнăй дивизири 754-мĕш полкра тăтăм. Юлашки уйăхсенче пирĕн гарнизонри салтаксемпе офицерсене нумайĕшне Хĕвелтухăç фронтне ячĕç. Сентябрь уйăхĕнче кăна çав дивизи полкĕсенчен Российăна виçĕ маршевăй батальон ячĕç, кашни батальонĕнче 1.000-шер çын. Нимĕç çарĕ Хĕвелтухăç фронтĕнче пораженисем тÿссе пыни Францире тăракан нимĕç салтакĕсене хăратса пăрахрĕ. Пирĕн рота командирĕ пĕррехинче пĕр офицера çапла каларĕ: „Нимĕç çарĕ хăй мĕн тăвас тенине тума пултараймасть ĕнтĕ, вăл халĕ вырăссем мĕн тутарас тенине кăна тума пултарать. Пуринчен те çакă курăнса тăрать: ĕç пиренщĕн начар пĕтмелле“, терĕ.

* * *

Сумы облаçĕнчи Жихов ялĕнче хуçа пулса тăнă вăхăтра нимĕçсен фашистла ирсĕрĕсем ялти пĕр айăпсăр çынсене нумайĕшне асаплантарса вĕлерсе пĕтернĕ. 1943 çулхи март уйăхĕн пуçламăшĕнче кăна гитлерла пуçкасакансем темĕн тери асап кăтартнă хыççăн 140 çынна персе пăрахнă. Нумай арçынсемпе хĕрарăмсене вăйпа Германие хăваласа кайнă. Каялла чакма пуçласан, фашистла ирсĕрсем яла пĕтĕмпех ишсе антарнă. Вĕсем халăх пурăнакан 580 пÿрте çунтарса янă. Пĕтĕм ялĕпе те темиçе çурт кăна тăрса юлнă.

Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту

Фронтшăн пулсан — кунĕн-çĕрĕн ĕçлеме хатĕр

СĔНТЕРВĂРРИ, октябрĕн 12-мĕшĕ. **(Телефонпа).** Районри пур артельсенче те Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать. Çулталăкри производство программине пуринчен малтан Сĕнтĕрвăрринчи «Крестьянский кузнец», инвалидсен «Социализм» артелĕсем пурнăçа кĕртсе çитерчĕç. Çак çитĕнÿсене артель коллективĕсем вăя шеллемесĕр ĕçленипе турĕç.

«Крестьянский кузнец» артель цехĕсенче фронта кирлĕ пĕр заказа пурнăçа кĕртнĕ чухне артель членĕсем ывăнма пĕлмесĕр, кунĕн-çĕрĕн ĕçлерĕç. Ун чухне артель членĕсем: эпир фронтшăн пулсан кунĕн-çĕрĕн ĕçлеме хатĕр, тесе калатчĕç. Каланă çеç мар, вĕсем хăйсен сăмахне çитĕнÿсем тунипе çирĕплетсе панă.

Сĕнтĕрвăрринчи ĕççыннисем инвалидсен артелĕнче ĕçлекен çынсен ĕçĕсемпе тивĕçлипе мухтанаççĕ. Артельте Отечественнăй аслă вăрçă фрончĕсенче аманнă инвалидсем сахал мар. Вĕсем ĕнтĕ фронтри пек ĕçлес тени мĕне пĕлтернине питех те ăнланаççĕ. Стахановецсем Богданов, Кириллов, Новиков юлташсем кашни икшер норма тултарса ĕçлеççĕ.

Малта пыракан промартельсен ретне тăрассишĕн «Кооператор» артель коллективĕ тимлĕн тăрăшать. Унта катка-пичкесем тăваççĕ. Вăл артель коллективĕ производство планне ирттерсе тултарнăшăн икĕ хут преми илнĕ. Нумай пулмасть артельте 9 уйăхри ĕç итогĕсене сÿтсе-яврĕç. Пухура артель председателĕ С. Ермаков юлташ сентябрьти плана 146 процент тултарни çинчен пĕлтерчĕ, çулталăкри плана уяв тĕлне пурнăçа кĕртме чĕнчĕ. Артель членĕсем пурте пĕр шухăш-кăмăлпа, малашне тата та лайăхрах ĕçлесе, уява çулталăк планне тултарнипе кĕтсе илме сăмах пачĕç. Халĕ ĕнтĕ нумайĕшĕ куллен кун çĕнĕ çитĕнÿсем туса пыраççĕ.

С. АЙДАР.

Кашни рабочи ăмăртса ĕçлет

ÇĔМĔРЛЕ, октябрĕн 11-мĕшĕ. **(Телефонпа).** Комбинатри (цехсен коллективĕсем пурте Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăннă. Кашни рабочи халĕ хăватлăн тапăнса пыракан Хĕрлĕ Çара çитĕнÿсем тунипе саламласшăн ăмăртса ĕçлет. Нумай рабочисем кунран-кун çитĕнÿсем тăваççĕ. Слесарьсем Ердаков, Салников юлташсем нормăна 200-шер процент ытла тултараççĕ.

Вăрман хатĕрленĕ çĕрте ĕçлекенсем юлашки кунсенче ĕç тухăçлăхне чылаях ÿстерчĕç. Вăрман касакансем Курсанов, Яковлева, Филиппова юлташсем кашни икĕ норма тултараççĕ. Унта икĕ норма тултаракансен хисепĕ ÿссех пырать.

Комбинатри рабочисемпе служащисем тата инженерла-техникла работниксем Хĕрлĕ Çар воинĕсем валли уяв парнисем хатĕрлеме тытăнчĕç. Ку таранччен çăм алшишсемпе носкисем 92 мăшăр хатĕрлесе панă, парнесем хатĕрлеме 12.000 тенкĕ укçа пухнă.

Е ДАШЕВСКИЙ.

ВЦСПС-па Халăх Комиссариачĕсенче

ВПСПС-па пĕр Халăх Комиссариачĕ, пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвăн 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнчи итогĕсене пăхса тухса, Бертош юлташ директор заместителĕ пулса ĕçлекен завода виççĕмĕш преми памалла тунă.

* * *

ВЦСПС-па пĕр Халăх Комиссариачĕ, предприятисен пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕн 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнчи итогĕсене пăхса тухса, оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялавне Якунин юлташ главнăй инженер пулса ĕçлекен заводрах хăварма йышăннă.

Чăваш АССР Совнаркомĕнче

Вырăнти промышленность предприятийĕсен социализмлă ăмăртăвĕн 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнчи итогĕсем çинчен

Чăваш АССР Совнаркомĕ вырăнти промышленность предприятийĕсен сентябрь уйăхĕнчи итогĕсене пăхса тухса, Шăхасанти, Ишлейри райпромкомбинатсем тата Канашри горпромкомбинат мала тухнă тесе йышăннă.

Шăхасанти райпромкомбинат сентябрь уйăхĕнчи плана пĕтĕм продукци тата куллен кирлĕ таварсем кăларас енĕпе 152,3 процент тултарнă, хакпа шутласан, вăл октябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне çулталăкри плана 109,9 процент пурнăçа кĕртнĕ. Çакна шута илсе, Чăваш АССР Совнаркомĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялавне Шупашкарти горпромкомбинатран илсе, Шăхасанти райпромкомбината (управляющийĕ Платонов, райсовет исполкомĕн председателĕ Скворцов) пама йышăннă тата ăмăртура палăрнă работниксене премилеме 15.000 тенкĕ укçа памалла тунă.

Ишлейри райпромкомбината (управляющийĕ Хорасев, райсовет исполком председателĕ Херсонов) пĕрремĕш преми 10.000 тенкĕ укçа пама йышăннă.

Канашри горпромкомбината (управляющийĕ Шлапак, горсовет исполкомĕн председателĕ Белоусов) иккĕмĕш премии—5000 тенкĕ укçа пама йышăннă.

Чăваш АССР Совнаркомĕ 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнче Элĕк, Куславкка, Кувакино, Советски, Вăрмар райпромкомбиначĕсем тата Шупашкар горпромкомбиначĕ лайăх ĕçленине палăртнă.

Чăваш АССР Совнаркомĕ вырăнти промышленность работникĕсене Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пырса, уява государство планĕсене ирттерсе тултарнипе кĕтсе илме чĕнсе

ЯЛХУÇАЛĂХ ĔÇĔСЕНЕ ВĔÇЛЕМЕЛЛИ ФРОНТОВОЙ УЙĂХЛĂХ

ТЫРПУЛ ХАТĔРЛЕМЕЛЛИ ПЛАНА СРОКЧЕН ПУРНĂÇА КĔРТЕССИШĔН ТАТА СТАЛИН ЮЛТАША ПУРИНЧЕН МАЛТАН РАПОРТ ПАМА ПРАВО ИЛЕССИШĔН РАЙОНСЕМ ХУШШИНЧЕ ПУÇЛАННĂ СОЦИАЛИЗМЛА АМĂРТУ ОКТЯБРĔН 10-мĕшĕ ТĔЛНЕ МĔНЛЕ ПЫНИНЕ КĂТАРТАКАН СВОДКА

Районсем	Тырă хатĕрлемелли плана пурнăçланă (процентпа)
1. Вăрнар	103,3
2. Етĕрне	102,8
3. Сĕнтĕрвăрри	98,1
4. Шупашкар	92,8
5. Канаш	92,8
6. Куславкка	90,0
7. Калинино	89,5
8. Вăрмар	88,3
9. Советски	84,1
10. Сĕнтĕр	83,1
11. Элĕк	79,9
12. Шăхасан	79,8
13. Çĕрпӳ	79,5
14. Октябрьски	78,4
15. Йĕпреç	71,8
16. Хĕрлĕ Чутай	71,7
17. Красноармейски	71,3
18. Ишлей	70,9
19. Улатăр	66,2
20. Первомайски	64,7
21. Çĕмĕрле	63,2
22. Комсомольски	63,2
23. Елчĕк	61,4
24. Тăвай	60,6
25. Кувакино	49,8
26. Чкаловски	48,9
27. Пăрачкав	33,2
28. Шăмăршă	27,9
ЧАССР тăрăх	71,6

Плана та тултараççĕ, горючине те перекетлеççĕ

Шăхасанти машинно-тракторнăй станцин 13-мĕш бригадин кăçал çуракинчен пуçласа кĕрхи çĕртме туса пĕтеричченех, пĕтĕмпе 1135 гектар сухаламалла пулнă, вăл 1.502 гектар сухаласа хăйĕн планне 140 процент таран тултарчĕ. Çав вăхăтрах 663 килограмм çунтармалли япаласене тата 186 килограмм сĕрмелли япаласене перекетлесе хăварчĕ.

Ку бригадăри трактористсем пурте çамрăк, кăçал пĕрремĕш çул ĕçлеççĕ. Вĕсем кăçал тракторпа ĕçлесе хăнăхса пычĕç. Çамрăк тракторист М. Анисимов хăйĕн планне тултарнипе пĕрлех, кăçал 270 килограмм çунтармалли япала перекетлесе хăварчĕ. «У—2» тракторпа ĕçлекен Н. Шашков кăçал 145 гектар сухаланă, çав вăхăтрах 350 килограмм горючи перекетлесе хăварнă.

Трактористка-комсомолка Е. Николаева кулленхи нормăна яланах ирттерсе тултарса пырать. Çавăн пекех машиновед Е. Алексеева та молотилкăна лайăх ĕçлеттерет, авăн çапмалли нормăна 115—120 процент таран тултарса пырать.

Трактористсем Октябрь уявне çĕнĕ çĕнтерӳсемпе кĕтсе илес тесе ăмăртса ĕçлеççĕ.

С. АСЛАН.

Комсомолецсем кĕрхи çĕртмере

ЕЛЧĔК, октябрĕн 12-мĕшĕ. (**Телефонпа**). Кĕрхи çĕртмене вăхăтра туса хăварни çитес çулхи вăйлă тырпулăн никĕсĕ пулса тăнине шута илсе, районри комсомолецсемпе çамрăксем ку ĕçе хастарлăн тытăнчĕç. Кĕрхи çĕртме тунă çĕрте районра мĕн пурĕ 221 комсомолец хутшăнса ĕçлет. „Марс“ колхозра 8 комсомолец кĕрхи çĕртме тăваççĕ. Вĕсенчен кашни нормăран ирттерсе сухалать. А. Шарипов комсомолец кашни кунах 1,25 гектар сухалать. „Хунав“ колхозри В. Никитин, А. Казначеев комсомолецсем кунне гектар çурă сухалаççĕ. „Осоавиахим“ тата Ворошилов ячĕпе тăракан колхозсем çак кунсенче кĕрхи çĕртме тăвас ĕçе вĕçлерĕç.

А. Павлова,
ВЛКСМ райкомĕн секретарĕ.

Выльăхсем валли ăшă çуртсем

ЭЛĔК. (**Хамăр корр.**). Районри колхозсем кăçал выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе начар мар ĕçлеççĕ. ВКП(б) Обкомĕпе ЧАССР Совнаркомĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне илнĕ хыççăн, вĕсем ăмăртăва татах та вăйлатрĕç.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре ĕçлекенсем, фронтовой уйăхлăха хутшăнса, кĕске вăхăтрах выльăхсем валли ăшă çуртсем туса çитерме, çителĕклĕ чухлĕ апат-çимĕç хатĕрлесе хума пулчĕç. Вĕсем октябрĕн 25-мĕшĕ тĕлне пĕтĕм выльăх-чĕрлĕх валли ăшă витесем хатĕрлесе çитерме шутлаççĕ. Чылай колхозсенче халь илнĕ обязательствăсене чыслăн пурнăçласа пыраççĕ.

Кăчалаври «Канаш», Тавăтри «Сталинит», Хураварти «Заветы Ильича» т. ыт. колхозсем пур выльăхсем валли те витесемпе сарайсем туса хатĕрленĕ, вĕсем пур енчен те хĕле кĕме хатĕр.

Кармалти «Комсомолец» колхозра кăçал выльăх-чĕрлĕх витисем тăвас тĕлĕшпе ятарласа организациленĕ бригада ĕçлерĕ. Çак бригада çитес кунсенчех 80 сурăх вырнаçмалăх сарай, 25 пуç вырнаçмалăх пăру витти тата 100 пуç вырнаçмалăх чăхчĕп витти туса пĕтерет. Куракăшри «Безбожник» колхоз 65 ĕне валли вите туса пĕтерчĕ. Унпа пĕрлех тата пăрусем хупмалли пĕчĕк çуртсем те туса лартрĕ.

Юманлăхри Буденный ячĕпе, Анат Панклари Ульянов ячĕпе хисепленекен колхозсем те кăçал хĕле тĕплĕн хатĕрленеççĕ. Паянхи кун вĕсем витесен тăррисене витсе пĕтернĕ тата çĕнĕрен сурăх витисем тунă.

Эренарти «Самолет» колхоз членĕсем фронтовой уйăхлăха хутшăнса сивĕтиччен пур выльăх-чĕрлĕх çурчĕсене те юсаса пĕтерме пулнă. Çак ĕçсене тума колхозра 8 çынран ремонтнăй бригада организациленĕ. Кĕске вăхăт хушшинчех бригада лаша витин тăррине витнĕ тата ăшă тытма никĕс хĕррипе çĕр купаланă. Ĕне витине те юсанă.

Манса кайнă

КАНАШ. Сиккассинчи Шмидт ячĕпе тăракан колхозра 2-мĕш военнăй заема 209.460 тенкĕлĕх сарса, 180. 750 тенкĕ укçипе çийĕнчех пухса пачĕç. Тӳлесе татман 28.890 тенкине пухма халĕ те шутламаççĕ. Çакăн çинчен хальхи вăхăтра ялсовет председателĕ Хонюков юлташ та, агитаторсем те манса кайнă. Çавăн пекех Яманкассинчи Доронин ячĕпе тăракан колхоз членĕсем, заем укçине тӳлесе татнă пулин те, заем облигацийĕсене ку тарана çитсе те алла илмен. Финагент А. Игнатьева облигацисене салатса памасăр выртарать.

И. Максимов.

ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ КОЛХОЗСЕНЧЕ ТЫРПУЛСЕНЕ ПУХСА КĔРТЕС ĔÇСЕНЕ ВĔÇЛЕССИ ТАТА КĔРХИ ÇĔРТМЕ ТĂВАС ĔÇ ОКТЯБРĔН 10-мĕшĕ ТĔЛНЕ МĔНЛЕ ПУЛСА ПЫНИНЕ КĂТАРТАКАН СВОДКА

(процентпа)

РАЙОНСЕМ	Авăн çапнă	Çĕрулми кăларнă	Кĕрхи çĕртме тумалли плана тултарнă
Йĕпреç	91,2	100,0	30,7
Шупашкар	90,6	100,0	51,4
Элĕк	90,0	100,0	40,5
Вăрнар	89,9	99,6	60,8
Шăмăршă	88,2	100,0	39,5
Ишлей	87,6	100,0	28,5
Вăрмар	84,4	97,6	40,1
Сĕнтĕр	85,8	100,0	46,1
Первомайски	82,6	100,0	31,7
Çĕмĕрле	82,4	100,0	30,5
Куславкка	81,3	100,0	44,9
Улатăр	80,3	97,6	36,7
Красноармейски	80,1	100,0	38,5
Етĕрне	79,7	100,0	50,8
Калинино	79,5	100,0	38,1
Кувакино	79,3	72,9	19,6
Пăрачкав	79,3	87,9	30,6
Елчĕк	79,2	100,0	49,6
Хĕрлĕ Чутай	78,5	100,0	26,3
Çĕрпӳ	78,0	100,0	41,2
Октябрьски	77,7	100,0	51,9
Сĕнтĕрвăрри	77,3	98,7	43,3
Чкаловски	76,4	96,9	37,1
Советски	75,4	100,0	37,9
Комсомольски	74,4	98,8	45,9
Канаш	73,2	100,0	32,5
Шăхасан	72,7	100,0	39,1
Тăвай	69,8	100,0	32,2
Шупашкар хули	75,5	100,0	69,2
ЧАССР тăрăх	81,2	99,0	39,6
Октябрĕн 5-мĕшĕ тĕлне пулнă	73,7	93.2	30,9

Йĕтĕн-кантăр пухса кĕртессине хакламаççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ, октябрĕн 12-мĕшĕ. (**Телефонпа, хамăр корр.**). Районри хăшпĕр колхозсем йĕтĕн-кантăр пухса кĕртес ĕçе кая хăварса пыраççĕ. «Унгастрой» колхозăн кантăрсене пуçтарса кĕртме ĕç вăйĕ те, вăхăт та çителĕклĕ пулнă. Çапах вăл икĕ гектар çинчи кантăра халĕ те пуçтарса кĕртмен. Кантăр вăрри çурри ытла тăкăнса пĕтнĕ ĕнтĕ. Çавăн пекех «Исаково», «Знамя колхозника» тата Буденный ячĕпе хисепленекен колхозсем те пĕрер гектар çинчи кантăра пухса кĕртмен.

Чылай колхозсенче кантăра шыва хутса пултарасси сӳрĕк пырать. «Çĕнĕ ял», «Свобода» тата ытти хăшпĕр колхозсенче кантăрсем купарах лараççĕ-ха.

Клевер пуçтарса кĕртес тĕлĕшпе те хăшпĕр колхозсем питĕ начар ĕçлеççĕ. «Коммунар» колхоз (председателĕ Антоков) ку тарана çитсе те 5 гектар вăрлăхлăх клевера пуçтарса кĕртмен. Ку клевер пирки райçĕрĕç пайĕн работникĕсем те сахал мар калаçаççĕ. Пĕррехинче райçĕрĕç пайĕн главнăй агрономĕ Димитриев колхоза пынă та — вăл клевер вăрлăх тума юрăхсăр, тесе акт çырнă пулнă. Темиçе кун иртсен Димитриев хăй çырнă акта пăрахăçа кăларнă. Ун хыççăн вара райçĕрĕç пайĕ колхозпа килĕшмесĕрех хăйĕн лашисем валли çур гектар çинчи клевера çулса турттарса кайнă.

Райçĕрĕç пайĕн работникĕсем районра техникăллă культурăсене пухса кĕртесси çине кирлĕ пек çавăрăнса пăхмаççĕ. Çавна пула ĕнтĕ кунти чылай колхозсенче ĕç япăх пырать.

Ӳкерчĕк çинче: Отечественнăй вăрçăн 2-мĕш степень орденĕн кавалерĕ Н. КУДРЯШОВ юлташ. Хĕрлĕ Çара кайиччен вăл Первомайски районри «Октябрь» колхозра ĕçленĕ.

Хĕрлĕ Çар боецĕсене— ăшă тумтирсем

КАРАНЪЯЛЬ. Отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче пирĕн артель коллективĕ фронта 1000 ытла япала ярса пачĕ. Иртнĕ хĕлле вăл Хĕрлĕ Çар валли боевой самолетсем тума 101.000 тенкĕ хыврĕ. Çак пархатарлă ĕçшĕн пире аслă çулпуçăмăр Сталин юлташ тав турĕ.

Пирĕн «Труд» артель коллективĕ фронтри боецсемпе командирсенчен нумай çыру илсе тăрать. Тăван çĕршыва мухтавлă хӳтĕлекенсем артель членĕсене фронта пулăшнăшăн, парнесем ярса панăшăн ăшă кăмăлпа тав тăваççĕ.

Гвардин аслă лейтенанчĕ А. К. Павлов юлташ, Хĕрлĕ ялав орденĕпе «За оборону Сталинграда» медаль илнĕскер, нумай пулмасть çыру ячĕ. Вăл унта пирĕн артельти рабочисемпе работницăсем унăн подразделенийĕнчи боецсем патне парнесем янăшăн пĕтĕм чĕререн тав тăвать. Унăн çырăвĕ çине ответлесе, пирĕн артель коллективĕ кăçал Хĕрлĕ Çар боецĕсемпе командирĕсем валли 140 мăшăр çăм алшишсемпе носкисем хатĕрлесе фронта ăсатрĕ.

Ку ĕçе эпир малалла та тимлĕн туса пырас тетпĕр. Пирĕн коллектив Хĕрлĕ Çар боецĕсемпе командирĕсем валли 200 ăшă япаларан кая мар хатĕрлеме обязательство илчĕ.

И. МОКЕЕВ,
Октябрьски районри «Труд» промартель председателĕ.

Элĕкре суту-илӳ ĕçне йĕркелеме тăрăшмаççĕ

Элĕкре суту-илӳ ĕçне япăх организацилени çинчен тахçантанпах калаçаççĕ. Ун çинчен ВКП(б) райкомĕнче те, райисполкомра та кашни кун тенĕ пекех аса илеççĕ. Анчах калаçни калаçнипех юлать, ĕçре улшăнусем сахал. Магазинсенче çавсавах ĕлĕкхи йĕркепех ĕçлеççĕ. Нумай чухне таварсене йĕркесĕр тытса усраса япăхтарса яраççĕ. Продуктсем çителĕклĕ пулин те, столовăйĕнче апат пахалăхĕ япăх тата йĕркелĕх çук. Официанткăсем çаврăнăçусăр ĕçленине пула, чылай вăхăт кĕтсе ларма тивет.

Çăкăр пахалăхĕ япăх. Чылай чухне çăкăр тачка пулать. Çăкăр сутакан магазин йĕркеллĕ ĕçлемест.

Кунта суту-илӳ ĕçне япăх организациленишĕн райсовет исполкомĕн суту-илӳ отделĕ ответлă. Çак отделăн заведующийĕ пулса ĕçлекен Христофорова суту-илӳ ĕçĕнче çирĕп йĕрке тăвас вырăнне хăй пăсса пырать. «Мана мĕн, эпĕ кунта вăхăтлăха çеç ĕçлетĕп»,—тет вăл. Çавăнпа вăл райпотребсоюза килекен япаласене чăн малтан хăй илет, унтан хăйĕн «çывăх» юлташĕсене—йăмăкĕсемпе тусĕсене парать. Çапла валеçнĕ, сăмахран, юлашки уйăхсенче ача пальтовĕсемпе кĕпе-йĕмсене.

Райисполкомăн ответлă работникĕсем Христофоровăна ответ тыттарас вырăнне ăна хӳтĕлесе тăраççĕ.

Х. ЛИСИН.

Тĕрĕсленсе килнĕ материалсем тăрăх

Тупăша пытарса хăварнăшăн ответ тыттараççĕ

ЙĔПРЕÇ. «Костер» колхоз членĕ Зайков темиçе çул хушши, колхозра ĕçлемесĕр, килĕнче пыл хурчĕ ĕрчетсе пурăнать. Кăçалхи çул вăл пыл хурчĕсене 30 вĕллене çитернĕ. Çак шутран вăл 4 вĕллине кăна килĕнче усрать, ыттисене, хамăн мар тесе, урăх çын патĕнче тытать. Тĕрĕссипе 30 вĕлли те хăйĕннех, анчах вăл вĕсемшĕн нимĕнле налог та тӳлесшĕн мар, çавăнпа та вĕсене пытарса усрать.

Çак фактсене тĕрĕслеме эпир Йĕпреç районĕнчи прокуратурăна янăччĕ. Унтан пире—Зайкова çак ĕçсемшĕн ответ тыттараççĕ, тесе пĕлтерчĕç.

Чăваш АССР Прокуратуринче

Хăшпĕр колхозсен руководителĕсем патшалăха тырă парассипе авăн çапас ĕçе калама çук вăраха тăсса пыраççĕ. Комсомольски районри «Янга Турмыш» колхоз патшалăха тырă памалли плана 17 процент, ашкакай памалли плана 26 процент кăна пурнăçланă. Колхозра ĕç дисциплини начар пулнă пирки уя нумай тырпул тăккаласа хăварнă. Авăна çурринче яхăн çеç çапнă. Ку колхозра ĕçсем çакнашкал начар пулса пыни колхоз председателĕ Иштяков ĕçе тĕрĕс организацилеменнинчен килнĕ. Вăл колхозниксене миçе ĕçкунĕ тунине шута илмесĕр авансра тырă панă. Çавна пула хăшĕсем хăйсене тивнинчен нумай ытларах тырă илнĕ, хăшпĕр колхозниксем ĕçкунĕ тăрăх илмелли тырра та илеймен. Иштяков хăй 19,7 центнер тырă ытлашши илнĕ.

ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральнăй Комитечĕн постановленине пăсса, вăл аванс шучĕпе 15 процент вырăнне 35 процент тырă салатнă. Çак çӳлте асăннă айăплă ĕçсемшĕн Иштякова арестленĕ. Ăна судпа айăплаççĕ.

«Первое мая» колхоз председателĕ (Красноармейски район) Максимов патшалăха тырă парас графикине нихăçан та пурнăçласа пыман. Колхоз авăн çапас плана 40 процент кăна тултарнă. Кунта ĕç дисциплини начар. Çавна пула ĕнтĕ икĕ гектар çинчи махоркăна вăхăтра пуçтармасăр çĕртсе янă. Максимов колхоза ертсе пырас вырăнне яланах ӳсĕр çӳренĕ, хулиганла ĕçсем тунă. Çакăншăн Максимова суд умне тăратаççĕ.

Авăн çапассипе патшалăха тырă парас ĕçсене вăраха тăсса пыракан колхоз руководителĕсене çийĕнчех ответ тыттарма районсенчи прокурорсене кăтарту панă.

Ют çĕршывсенче

Сентябрьте шыв айĕнчи вăрçă мĕнле пыни çинчен Черчилльпе Рузвельт пĕлтерни

ЛОНДОН, октябрĕн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, премьер-министр Черчилльпе президент Рузвельт сентябрь уйăхĕнче шыв айĕнчи вăрçă мĕнле пыни çинчен иккĕшĕ пĕрле тунă заявление пичетлесе кăларнă. Заявленире çапла каланă: «Сентябрĕн виççĕмĕш эрниччен Германин подводнăй лодкисем тапăннине пула союзниксен пĕр суту-илӳ судни те пĕтмен. Сентябрĕн 19-мĕшĕнче, Çурçĕр Атлантикăра 5 уйăх лăпкă тăнă хыççăн, çапăçу хĕрсе кайрĕ. Германин сахалтан та 15 подводнăй лодки хĕвеланăçкелле каякан суднăсен караванне тапăннă. Çапăçу тăватă кун çурă хушши пынă. Ун чухне вĕсем виçĕ карапа путарни çинчен эпир пĕлтернĕччĕ. Суту-илӳ суднисен пысăк мар хисепне те путарнă. Анчах шыв çинче çӳрекен карапсем авиаци пулăшса пынипе паттăррăн хирĕç тăнине пула, Германин подводнăй лодкисене нумайĕшне путарнă е сиенленĕ.

Германин подводнăй лодкисем уйăх пĕтнĕ тĕле вăйлăрах тапăнма пуçларĕç пулин те, августпа сентябрь уйăхĕсенче çухатнă суту-илӳ карапĕсен хисепĕ вăрçă пуçланнăранпа уйăх хушшинче çухатнă карапсенчи пĕчĕк хисепĕ пулса тăрать. Тăшман çĕнĕрен атакăлама тытăнни, çав атакăсене подводнăй лодкăсем хутшăнни—тăшман лару-тăрăва хăйне усăллă тăвас тесе хăй мĕн тума пултарнине пурне те тума шутланине кăтартать. Тăшман хăратса тăнине сирсе ярас тесен, пирĕн хамăрăн пĕтĕм вăя хумалла, яланах сыхă тăмалла».

Союзниксен авиацийĕн ĕçĕсем

ЛОНДОН, октябрĕн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, американецсен „Вĕçекен крепость“ йышши бомбардировщикĕсен пысăк соединенийĕсем Германи территорине нумай шала кĕрсе кайнă та Анкламри самолет деталĕсем тăвакан завода тата Мариенбургри самолетсем пухакан завода (хĕвелтухăç Пруссире) атакăланă. Малтан асăннă завода вăйлă сиенленĕ, иккĕмĕшне ишсе антарнă.

Октябрĕн 10-мĕшĕ ыран тенĕ чух çĕрле Берлина тапăннă.

„Вĕçекен крепость“ йышши бомбардировщиксен пысăк соединенийĕсем октябрĕн 10-мĕшĕнче Мюнстер хулине тапăннă, çав районри Кесфельд ятлă чугун çул тĕввине атакăланă. Тăшман хаяррăн хирĕç тăнă. Сывлăшри çапăçусенче тăшманăн 102 самолетне персе ӳкернĕ. Акăлчансен 32 самолечĕ хăйсен базисене таврăнман,

Союзниксен Çурçĕр Африкăри çарĕсен штабĕ çапла пĕлтерет: сентябрь уйăхĕнче тăшман объекчĕсем çине 15.089 тонна бомба пăрахнă, вăл август уйăхĕнче пăрахнинчен 3.055 тонна ытларах пулать.

Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, американецсен 8-мĕш авиаци корпусĕн командующийĕ Икер генерал çапла каланă: октябрĕн 8-мĕшĕпе 9-мĕшĕнче Германие тапăннă самолетсем çинче 4.000 летчик ытла пулнă.

Çав корпусра бомбардировщиксем октябрь уйăхĕнче Германи çине 4.400 тонна ытла бомба пăрахнă, нимĕçсен 450 истребительне пĕтерсе тăкнă.

Гитлеровецсене Çурçĕр Италире йывăр килет

НЬЮ-ЙОРК, октябрĕн 10-мĕшĕ (ТАСС). „Нью-Йорк Таймс“ хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Çурçĕр Италире итальянецсен Альпăри 4.000 ытла стрелокĕ гитлеровецсене 100 квадратлă миля ытла территори çинчен хĕссе кăларнă. Милан районĕнче нимĕçсем халĕ чугун çула хуга ярасшăн тăрăшма пăрахнă та. Халĕ вĕсем унта грузовой автомашинăсемпе кăна усă кураççĕ.

Лăпкă океан çинчи вăрçă

ЛОНДОН, октябрĕн 11-мĕшĕ (ТАСС). Официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, союзниксен çарĕсем Соломон утравĕсен ушкăнĕнче тăракан Коломбангара утравĕ çинчи японецсен Вила ятлă базине тытса илнĕ хыççăн унта японецсем пăрахса хăварнă хĕçпăшал тата çар хатĕрĕсем нумай тупнă, вăл шутра тупăсем, боеприпассем тата сиенленĕ 10 самолет.

ТОКИО, октябрĕн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Домей Цусин агентстви çапла пĕлтерет: Соломон утравĕсен секторĕнче Япони çарĕсем Велла Лавелла тата Коломбангара утравĕсене хăварнă.

КĔСКЕН

○ Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсенче сентябрь уйăхĕнче 7.600 самолет туса кăларнă, вăл планпа йышăннинчен сахалтарах. Çар пуçлăхĕсем каланă тăрăх, самолетсене планпа йышăннинчен сахалтарах туса кăларни чылай йышши самолетсен конструкцине улăштарнинчен килнĕ

○ Турцин çурçĕрти пайĕнчи Никсар тата Орду районĕсенче çĕр вăйлă чĕтренĕ. Çуртсем нумай ишĕлсе аннă. Çынсем аманни тата вилни те пулнă. (ТАСС).

◆

Пĕлтерӳ

Октябрĕн 15-мĕшĕнче, каçхине 8 сехетре, ВКП(б) горкомĕн парткабинетĕнче (Чувашски ур., 6) Сталин юлташăн «Совет Союзĕн Отечественнăй аслă вăрçи çинчен» ятлă кĕнекине вĕренекен кружоксен тата калаçусен руководителĕсен, пропагандистсен семинарĕ пулать. Семинар теми: **«Оборона Халăх Комиссарĕн 1942 çулхи майăн 1-мĕшĕнче панă 130-мĕш номерлĕ приказĕ».**

Семинара ВКП(б) горкомĕн лекторĕ **Давтян** юлташ ертсе пырать.

ВКП(б) горкомĕн парткабинечĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ЧĂВАШСЕН ТАРАСАСЕМ ЮСАКАН ЗАВОДНЕ

Çакăн пек работниксем васкавлăн кирлĕ: бухгалтер, бухгалтер помощникĕ, кладовщик-приемщик тата плановик-экономист.

Пĕччен пурăнакансене хваттер параççĕ.

Вырсарникунсемсĕр пуçне кунсеренех, ирхине 9 сехетрен пуçласа 16 сехетчен, çак адреспа ыйтса пĕлме пулать: гор. Чебоксары, ул. Ворошилова, 46.

РОССНАБСБЫТĂН ЧĂВАШ ОТДЕЛЕНИЙĔ, Чăваш АССР Совнаркомĕ йышăннă постановлени тăрăх, пур автохуçалăхсене те вĕсен аллинчи мĕнпур кивĕ автор знăпа тата шинтельсене Росснабсбытăн Çĕмĕрлери, Канашри, Йĕпреçри тата Шупашкарти склачĕсене пама ыйтать.

РОССНАБСБЫТĂН ЧĂВАШ ОТДЕЛЕНИЙĔ.
2—2.

ЧЕБТОРГА купăста тӳме тата пахча çимĕç типĕтме рабочисем кирлĕ. Ĕç укçи калаçса татăлнă тăрăх.

Çак адреспа ыйтса пĕлмелле: гор. Чебоксары, ул. Ленина, 11. 2—1

Лаша çухалчĕ. Паллисем çаксем: кăстарнă лаша ячĕ—„Муравей“, 1939 çулта çуралнă тĕсĕ—кăвак, çӳллĕшĕ—124 сантиметр.

Пĕлекенсене çак адреспа пĕлтерме ыйтатпăр: Чувашская АССР, Октябрьский район, Правлению Обнерского колхоза „Молния“, Инбюртского сельсовета.

Иртнĕ сентябрь уйăхĕн 27-мĕшĕнче Шупашкарта лаша çухалчĕ. Паллисем çакăн пек: ăйăр, тĕсĕ—хура турă, çилхи сулахай енче, 6 çулта, ячĕ—„Стенька“.

Çак адреспа пĕлтерме ыйтатпăр: Чувашская АССР, Советский район, Чемеевский сельсовет, Правлению колхоза „Сатурн“.

КĔРХИ ÇĔРТМЕ ТУЛАШĔНЧЕ

Пире ВЛКСМ Çĕрпӳ райкомĕн секретарĕпе Митрофановпа калаçма тӳр килчĕ.

— Районри комсомолецсемпе çамрăксен вăйĕпе кĕрхи çĕртме нумай сухаланă-и?—тесе ыйтрăмăр эпир.

— Кăна уйрăмăн шута илмен вара,—тет Митрофанов.

Митрофанов юлташ, кăшт тăхтаса тăнă хыççăн, тĕрлĕ сăлтавсем шырама тытăнчĕ. Вăл район октябрĕн 10-мĕшĕ тĕлне 4.340 гектар кĕрхи çĕртме туни çинчен пĕлтерчĕ. Планпа 11.000 гектар тумалла. Митрофанов шучĕпе, «ĕç ытлашши япăхах мар».

— Сирĕн районра комсомолăн миçе организацийĕ пурччĕ-ха,—каллех ыйтса чăрмантаратпăр.

— 56...

— Комсомол организацийĕсем пур çĕрте миçе колхоз кĕрхи çĕртме туса пĕтернĕ?

— Миçе калас, çырăр пĕр 5—7 тесе...

Тĕплĕнреххĕн пĕлтерме ыйтсан, вăл 6 колхозра кĕрхи çĕртме туса пĕтернĕ, терĕ. Эпир вара çав колхозсен ячĕсене пĕлтерме ыйтрăмăр. Вăл «Молодая сила», «Красный этновец», «Балтнец», «Этна» колхозсене асăнчĕ те чарăнчĕ.

— Çырăр çаксене, тăваттăпа çитет,—терĕ.

Унтан эпир районра кĕрхи çĕртме тăвас ĕçе мĕнле организацилени çинчен ыйтрăмăр. ВЛКСМ Обкомĕн бюровĕ комсомол организацийĕсене кĕрхи çĕртме тăвас ĕçе хутшăнтарасси çинчен йышăннă постановленине асăнтăмăр, комсомол организацийĕсен кашни сухаçă-комсомолеца тухăçлăн ĕçлеме майсем туса парасси çинчен, кĕрхи çĕртме тăвас ĕçре Нагорный меслечĕпе усă курасси çинчен аса илтертĕмĕр.

Митрофанов тӳрех малта пыракан «Молодая сила» колхозри комсомолецсем çинчен калама пуçларĕ. Вĕсем ĕç нормине 158-шар процент тултараççĕ, терĕ.

— Апла пулсан, вĕсем миçешер гектар сухалаççĕ-ха?

— Миçешер гектарне уйрăмăн шута илмен, калама пултараймастăп. Эпир халĕ комсомол 25 çул тултарнă уяв кунĕнче тумалли доклада хатĕрленетпĕр, çавна май пире кĕрхи çĕртме туни çинчен процент тăрăх пĕлни аванрах тесе шутлатăп эпĕ...

Эпир татах районри колхозсенче кĕрхи çĕртме тăвас ĕçре Нагорный меслечĕпе мĕнле усă курни çинчен ыйтса пĕлме шутларăмăр.

Митрофанов: «пытармастăп, япăх,» — терĕ.

Эпир çур сехет каярах çеç ВКП(б) райкомĕн секретарĕпе Митьков юлташпа калаçнăччĕ. Вăл «Молодая сила» колхозри çамрăксем кĕрхи çĕртме тунă çĕрте Нагорный меслечĕпе ĕçлесе çитĕнӳсем туни çинчен пĕлтерчĕ. Унта кĕрхи çĕртме тума комсомолецсен звенине тунă, вĕсене 8 лаша уйăрса панă. Звено членĕсем лашасене Нагорный меслечĕпе улăштара-улăштара ĕçлесе, куллен икшер гектар сухалаççĕ.

— Митрофанов юлташ, Нагорный меслечĕ çинчен ăнланаймастăр пулĕ эсир?

— Как так, ăнланатăп-çке, чухлатăп пăртакçă. Уйрăм участоксем уйăрса илсе ĕçленине калаççĕ Нагорный меслечĕ тесе...

Кун хыççăн Нагорный меслечĕпе районри ытти комсомолецсем мĕнле ĕçлени çинчен ыйтма та хăю çитерейменмĕр.

Кĕрхи çĕртме—çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре пысăк вырăн йышăнса тăрать. Кĕрхи çĕртме тумалли плана пурнăçа кĕртме комсомол организацийĕсен колхозсемпе МТС-сенчи мĕнпур çамрăксене мобилизацилемелле. Анчах та ВЛКСМ Обкомĕн бюровĕ йышăннă постановлени Çĕрпӳре ку таранччен пурнăçа кĕртме тытăнман-ха. Фронтовой уйăхлăх вĕçлениччен шутлă кунсем тăрса юлчĕç. Кашни сехет, кашни минута хаклă. Çĕр шăначчен кĕрхи çĕртме тумалли плана пурнăçа кĕртмелле. Анчах мĕне кĕтсе пурăнаççĕ-ши ВЛКСМ Çĕрпӳ райкомĕпе унăн секретарĕ Митрофанов?

П. ВЕАЛОКИН.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн — 4—26, парти пурнăç пайĕн — 3—99, промышленноçпа ялхуçалăх пайĕн—5—31, издательство конторин—0—23

Типография №1 Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР. Заказ №2 Ф. б. 53 84 п. л.